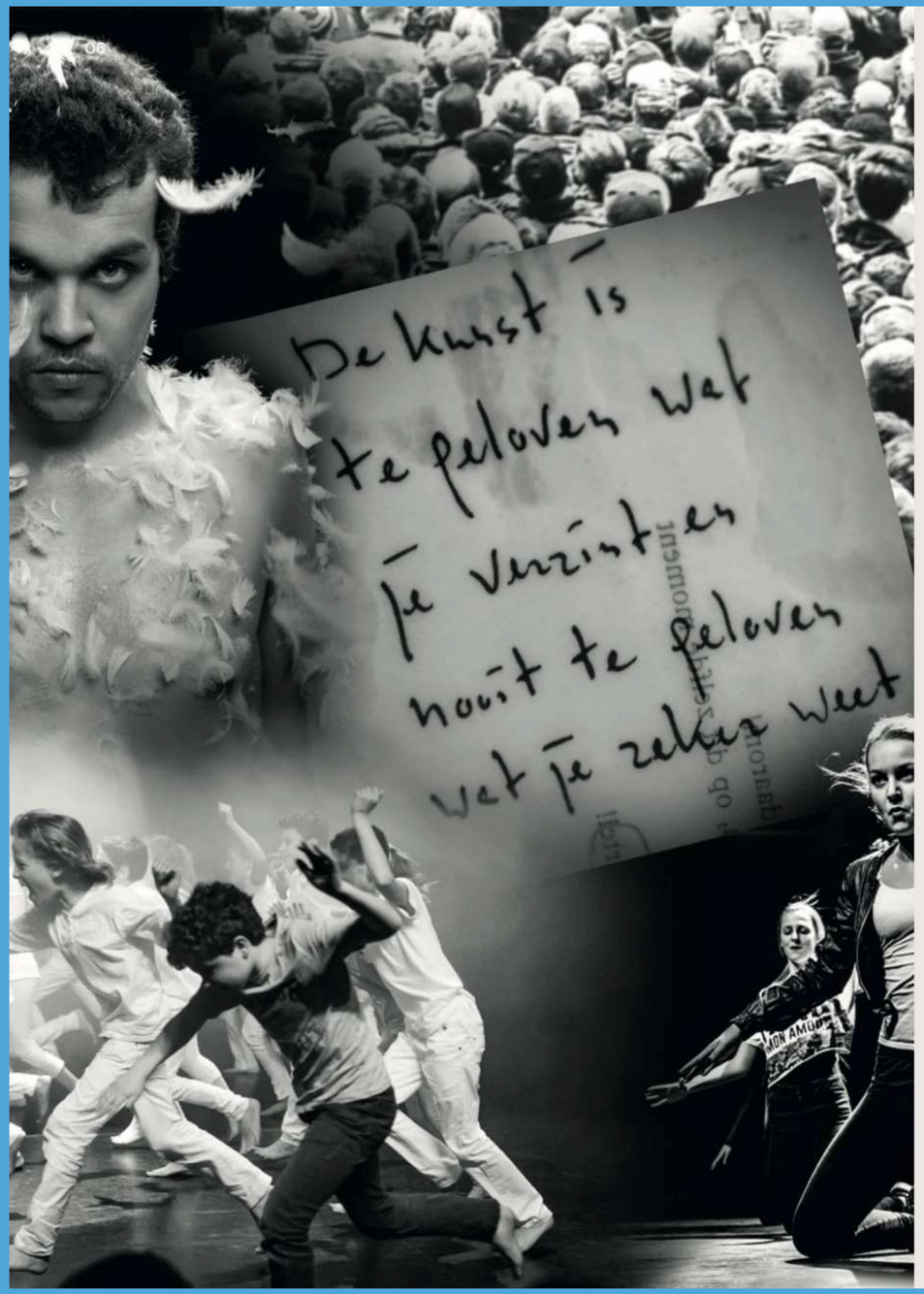

Onze droom van een nieuwe Meervaart

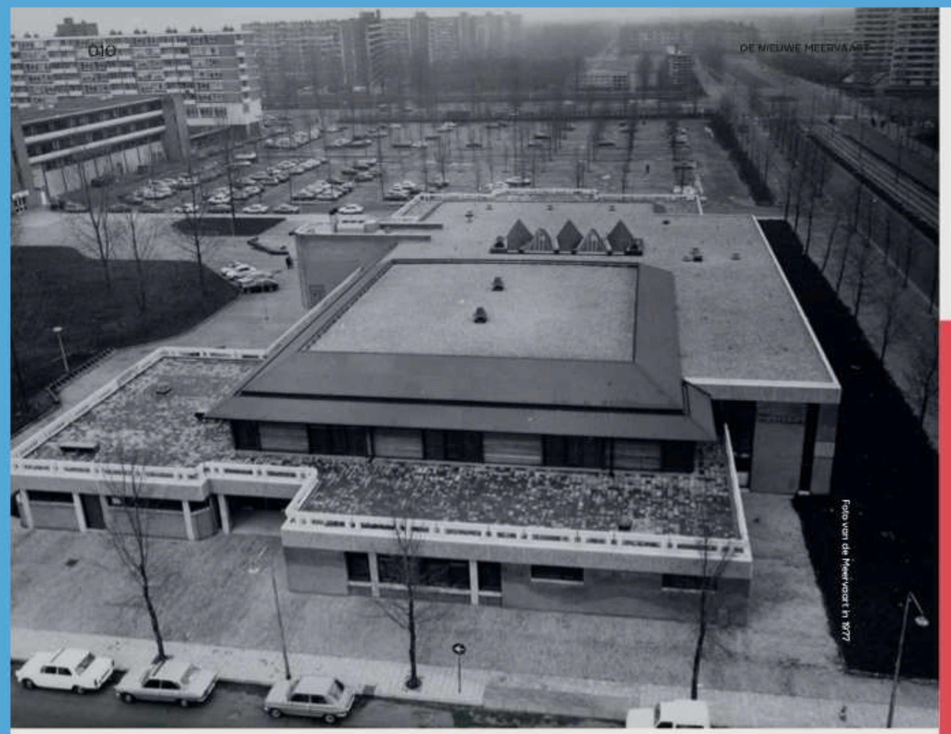

Foto van de Meervaart in 1977

1977-79

Bewoners kiezen met grote meerderheid voor de Meervaart

Een nieuw gebouw voor de Meervaart op een prominente plek in Nieuw-West is geen opwelling of prestigeproject van het stadsbestuur. De toekomst die Amsterdam, en in het bijzonder Nieuw-West , voor de boeg staat vraagt om een theater dat kan blijven mee-ontwikkelen. Het ligt geheel in lijn van de ontwikkelingen die het theater de aflopen 43 jaar heeft doorgemaakt.

Sinds haar ontstaan is de Meervaart nauw verbonden met de westelijke tuinsteden. Het ontleent er haar bestaansrecht aan, geeft kleur aan het stadsdeel en is een katalysator voor de culturele ontwikkeling van en de positieve beeldvorming over haar bewoners.

Nieuw-West is altijd een broedkamer geweest voor grootstedelijke ontwikkelingen. Het deel van Amsterdam dat als eerste kansen biedt en ons confronteert met de angsten en zorgen die verandering met zich meebrengt.

Sinds haar oprichting beschouwt de Meervaart theater als een levende kunstvorm die mee-ademt met de tijd. De kwaliteit en impact van een huis voor kunst en cultuur komen het best tot hun recht bij een directe interactie met de maatschappij. Dit deed en doet de Meervaart door voortdurend aan te haken bij recente ontwikkelingen en door het belichten van alle facetten van veranderingen, zowel de positieve als de lastige aspecten, op een serieuze én toegankelijke manier.

De Nieuwe Meervaart staat kortom geworteld in een rijke geschiedenis. Omdat de geschiedenis ons vertelt wat de toekomst ons geeft, leest u binnen dit boek in vier delen wat die geschiedenis behelst.

1. INTERVIEW MET MAX VAN DEN BERG DOOR CHRISTIAAN MOOIJ, 2017.
2. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
3. INTERVIEW MET MAX VAN DEN BERG DOOR CHRISTIAAN MOOIJ, 2017.
4. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
5. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
6. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
7. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.

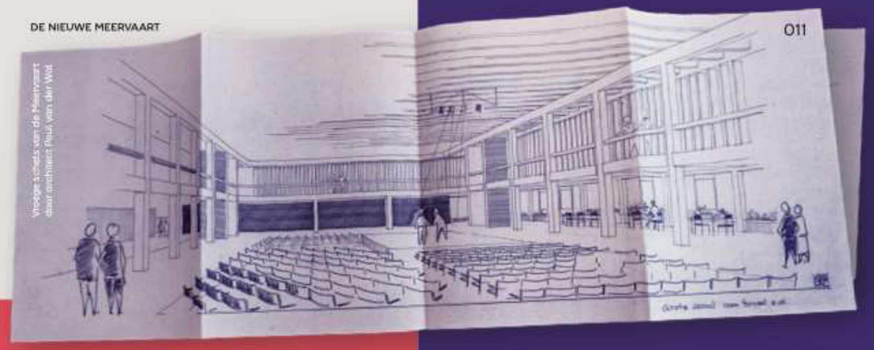

Vroege schets van de Meervaart door architect Poul van der Wal

Het huidige Nieuw-West is het gevolg van de voortgang die na de Twee Wereldoorlog werd ingezet en het grote optimisme dat er heerste. [1] Osdorp werd als één van de laatste tuinsteden gebouwd binnen het Algemeen Uitbreidingsplan (A.U.P.). De stad groeide en daarvoor moest het kenmerkende polderlandschap deels wijken. Stedenbouwkundige Cornelis van Eesteren, de grondlegger van het uitbreidingsplan, zag een tuinstad voor zich waar mensen zich konden ontspannen in een omgeving vol 'licht, lucht en ruimte'. Mensen trokken van kleine huizen in de binnenstad naar hun nieuwe, ruime doorzonwoningen en waren opgelucht en positief gestemd. In tegenstelling tot de rest van de tuinsteden speelde hoogbouw in Osdorp een grote rol. Vanaf de Cornelis Lelylaan zie je de skyline van oude tot splinternieuwe flats in aanbouw en de toneelzoren van de huidige Meervaart al opdoemen. "Door zijn duidelijk herkenbare begrenzing en de ver van de binnenstad gelegen situering voelen de Osdorpers zich meer dan anderen aan hun wijk verknocht". [2]

De algemene gang van zaken was: 'wil je uitgaan? wil je naar de cultuur? Dan moet je naar het centrum'. Daar wilde men verandering in brengen.

In de jaren '60 was het centrum van Osdorp nog wat jong en kaal. Het Osdorpplein vormde al het hart van de wijk, maar haar omgeving werd voor een groot deel ingenomen door een parkeerplaats. Max van den Berg, een van de oprichters van de Meervaart en destijds lid van de Communistische Partij Nederland (CPN): "De algemene gang van zaken was: 'wil je uitgaan? wil je naar de cultuur? Dan moet je naar het centrum. We hebben een mooie lijn 1 aangelegd, je stapt op de tram en je bent er.' De tuinsteden zijn slaapsteden: de mensen gingen overdag hard werken, naar huis, een halfuurtje tv kijken en naar bed. En voor de rest was het niets." Van den Berg wilde hier namens de CPN en samen met de PvdA (Henk Langenakker) en verschillende buurtwerkers verandering in brengen. [3]

In de oorspronkelijke plannen voor de wijk was een cultuurcentrum niet opgenomen. Maar in een referendum onder buurtbewoners werd daar in de jaren '70 met een grote meerderheid voor gekozen. De Nederlandse staat verkocht in die jaren haar aandelen Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken (tegenwoordig Tata Steel). Een deel van de opbrengst werd door de toenmalige cultuurminister Marga Klompé gereserveerd voor de ontplooiing van culturele initiatieven door de lokale bevolking op vier plekken in Nederland — zo ook voor de Westelijke Tuinsteden. Via een referendum werd de bevolking gevraagd hoe het budget van zes miljoen gulden moest worden besteed: aan een overdekte ijsbaan of een cultuurcentrum, de opkomst was, verbazingwekkend genoeg, groter dan bij een gemiddelde gemeenteraadsverkiezing. De laatste keuze won met een overgrote meerderheid. [4]

In 1977 opende het 'vrijetijdscentrum' voorzichtig haar deuren, met directeur Han Hogeland aan het roer. Een multifunctioneel gebouw van 5000 m2 met theaterzaal, buurtcentrum-voorzieningen, een bibliotheek en kunstuitleen: het eerste grote cultuurcentrum buiten de ring, een echte noviteit (een typisch jaren '70 gebouw, ontworpen door architect Poul van der Wal). Het potje van de overheid had voor het gebouw gezorgd, maar er was geen rekening gehouden met de hoge kosten voor het exploiteren van haar functies: Hogeland stond er alleen voor. De eerste maanden waren vooral gericht op het afwerken van het gebouw en het definitief vastleggen van het beleid voor de 'multifunktionele voorzieningen'. Al snel plaatste Hogeland een advertentie in de krant met een oproep voor vrijwilligers om hem bij te staan, waar 120 mensen op afkwamen. Hiermee was de Meervaart een noodgedwongen trendsetter op het gebied van vrijwilligerswerk. In april kreeg het vrijetijdscentrum haar naam De Meervaart: "Eigenlijk ligt deze voor de hand. Het gebouw staat aan de Meer en Vaart en vroeger stond er een boerderij die zo heette." [5] Henk Langenakker, toenmalig voorzitter, schreef met ernst in het jaarverslag van 1977: "Een woord van grote dank en waardering aan allen die ons in het moeilijke jaar 1977 bijstonden en behulpzaam waren is hier op zijn plaats. Zonder hun steun en medewerking was de Meervaart een doods en gesloten gebouw".

De tekorten in het eerste jaar drukten zwaar op de programmering en activiteiten. [6] Het bestuur maakte zich vooral zorgen over de verhouding tussen 'sociaal culturele activiteiten' en verhuur. Het hart van het centrum werd gevormd door deze activiteiten, maar de verhuur had in het eerste jaar nog de overhand. Het doel werd een verhouding van 60/40 tussen cultuur en verhuur. Het eerste succes, en de eerste echte openstelling, was de kunst 10-daagse in september 1977 met muziek, theater en film.

Een van de vrijwilligers na het organiseren van deze eerste manifestatie: "Als ik naar mijn hart te werk ga, zou ik hier dag en nacht bezig zijn." [7] Tussen oktober en december vonden de eerste voorstellingen plaats, in december opende de openbare bibliotheek. Uiteindelijk zegde de gemeenteraad iets meer dan de helft van de benodigde exploitatiekosten toe.

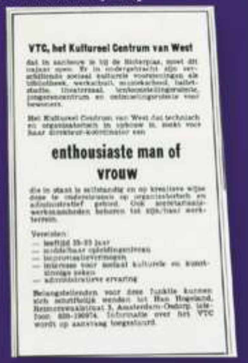

VTC, het Kulturoel Centrum van West

enthousiaste man of vrouw

Kranteartikel met oproep voor vrijwilligers 1977

Foto van de Meervaart t

1977-79

Bewoners kiezen met grote meerderheid voor de Meervaart

Een nieuw gebouw voor de Meervaart op een prominente plek in Nieuw-West is geen opwelling of prestigeproject van het stadsbestuur. De toekomst die Amsterdam, en in het bijzonder Nieuw-West , voor de boeg staat vraagt om een theater dat kan blijven mee-ontwikkelen. Het ligt geheel in lijn van de ontwikkelingen die het theater de aflopen 43 jaar heeft doorgemaakt.

Sinds haar ontstaan is de Meervaart nauw verbonden met de westelijke tuinsteden. Het ontleent er haar bestaansrecht aan, geeft kleur aan het stadsdeel en is een katalysator voor de culturele ontwikkeling van en de positieve beeldvorming over haar bewoners.

Nieuw-West is altijd een broedkamer geweest voor grootstedelijke ontwikkelingen. Het deel van Amsterdam dat als eerste kansen biedt en ons confronteert met de angsten en zorgen die verandering met zich meebrengt.

Sinds haar oprichting beschouwt de Meervaart theater als een levende kunstvorm die mee-ademt met de tijd. De kwaliteit en impact van een huis voor kunst en cultuur komen het best tot hun recht bij een directe interactie met de maatschappij. Dit deed en doet de Meervaart door voortdurend aan te haken bij recente ontwikkelingen en door het belichten van alle facetten van veranderingen, zowel de positieve als de lastige aspecten, op een serieuze én toegankelijke manier.

De Nieuwe Meervaart staat kortom geworteld in een rijke geschiedenis. Omdat de geschiedenis ons vertelt wat de toekomst ons geeft, leest u binnen dit boek in vier delen wat die geschiedenis behelst.

1. INTERVIEW MET MAX VAN DEN BERG DOOR CHRISTIAAN MOOIJ, 2017.
2. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
3. INTERVIEW MET MAX VAN DEN BERG DOOR CHRISTIAAN MOOIJ, 2017.
4. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
5. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
6. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
7. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.

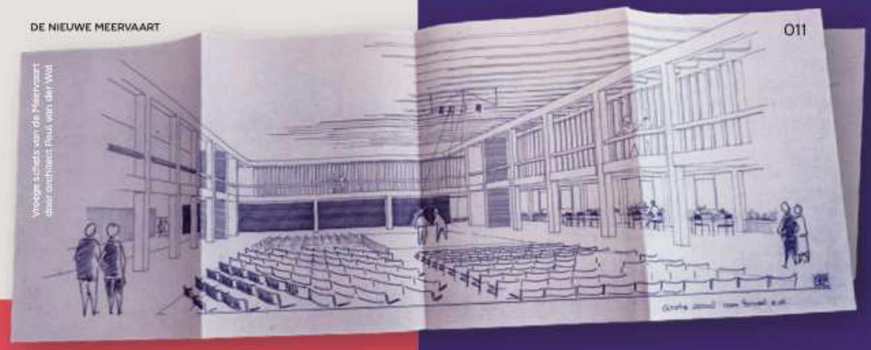

Vroege schets van de Meervaart door architect Poul van der Wal

Het huidige Nieuw-West is het gevolg van de voortgang die na de Twee Wereldoorlog werd ingezet en het grote optimisme dat er heerste. [1] Osdorp werd als één van de laatste tuinsteden gebouwd binnen het Algemeen Uitbreidingsplan (A.U.P.). De stad groeide en daarvoor moest het kenmerkende polderlandschap deels wijken. Stedenbouwkundige Cornelis van Eesteren, de grondlegger van het uitbreidingsplan, zag een tuinstad voor zich waar mensen zich konden ontspannen in een omgeving vol 'licht, lucht en ruimte'. Mensen trokken van kleine huizen in de binnenstad naar hun nieuwe, ruime doorzonwoningen en waren opgelucht en positief gestemd. In tegenstelling tot de rest van de tuinsteden speelde hoogbouw in Osdorp een grote rol. Vanaf de Cornelis Lelylaan zie je de skyline van oude tot splinternieuwe flats in aanbouw en de

al opdoemen. "Door zijn

ver van de binnenstad

zich meer dan anderen

an zaken
wil je naar
t je naar het
men
en.

dorp nog wat jong en

art van de wijk, maar

el ingenomen door een

van de oprichters van

mmunistische Partij

an zaken was: 'wil je

oet je naar het centrum.

je stapt op de tram en

je bent er.' De tuinsteden zijn slaapsteden: de mensen gingen overdag hard werken, naar huis, een halfuurtje tv kijken en naar bed. En voor de rest was het niets." Van den Berg wilde hier namens de CPN en samen met de PvdA (Henk Langenakker) en verschillende buurtwerkers verandering in brengen. [3]

In de oorspronkelijke plannen voor de wijk was een cultuurcentrum niet opgenomen. Maar in een referendum onder buurtbewoners werd daar in de jaren '70 met een grote meerderheid voor gekozen. De Nederlandse staat verkocht in die jaren haar aandelen Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken (tegenwoordig Tata Steel). Een deel van de opbrengst werd door de toenmalige cultuurminister Margo Klompé gereserveerd voor de ontplooiing van culturele initiatieven door de lokale bevolking op vier plekken in Nederland — zo ook voor de Westelijke Tuinsteden. Via een referendum werd de bevolking gevraagd hoe het budget van zes miljoen gulden moest worden besteed: aan een overdekte ijsbaan of een cultuurcentrum, de opkomst was, verbazingwekkend genoeg, groter dan bij een gemiddelde gemeenteraadsverkiezing. De laatste keuze won met een overgrote meerderheid. [4]

In 1977 opende het 'vrijetijdscentrum' voorzichtig haar deuren, met directeur Han Hogeland aan het roer. Een multifunctioneel gebouw van 5000 m2 met theaterzaal, buurtcentrum-voorzieningen, een bibliotheek en kunstuitleen: het eerste grote cultuurcentrum buiten de ring, een echte noviteit (een typisch jaren '70 gebouw, ontworpen door architect Poul van der Wal). Het potje van de overheid had voor het gebouw gezorgd, maar er was geen rekening gehouden met de hoge kosten voor het exploiteren van haar functies: Hogeland stond er alleen voor. De eerste maanden waren vooral gericht op het afwerken van het gebouw en het definitief vastleggen van het beleid voor de 'multifunktionele voorzieningen'. Al snel plaatste Hogeland een advertentie in de krant met een oproep voor vrijwilligers om hem bij te staan, waar 120 mensen op afkwamen. Hiermee was de Meervaart een noodgedwongen trendsetter op het gebied van vrijwilligerswerk. In april kreeg het vrijetijdscentrum haar naam De Meervaart: "Eigenlijk ligt deze voor de hand. Het gebouw staat aan de Meer en Vaart en vroeger stond er een boerderij die zo heette." [5] Henk Langenakker, toenmalig voorzitter, schreef met ernst in het jaarverslag van 1977: "Een woord van grote dank en waardering aan allen die ons in het moeilijke jaar 1977 bijstonden en behulpzaam waren is hier op zijn plaats. Zonder hun steun en medewerking was de Meervaart een doods en gesloten gebouw".

De tekorten in het eerste jaar drukten zwaar op de programmering en activiteiten. [6] Het bestuur maakte zich vooral zorgen over de verhouding tussen 'sociaal culturele activiteiten' en verhuur. Het hart van het centrum werd gevormd door deze activiteiten, maar de verhuur had in het eerste jaar nog de overhand. Het doel werd een verhouding van 60/40 tussen cultuur en verhuur. Het eerste succes, en de eerste echte openstelling, was de kunst 10-daagse in september 1977 met muziek, theater en film.

Een van de vrijwilligers na het organiseren van deze eerste manifestatie: "Als ik naar mijn hart te werk ga, zou ik hier dag en nacht bezig zijn." [7] Tussen oktober en december vonden de eerste voorstellingen plaats, in december opende de openbare bibliotheek. Uiteindelijk zegde de gemeenteraad iets meer dan de helft van de benodigde exploitatiekosten toe.

Kinderatelier met tekening voor vrijetijdscentrum, 1977

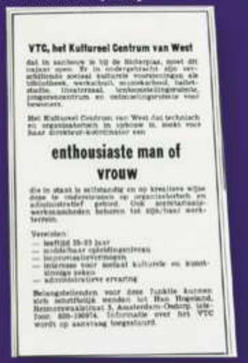

VTC, het Kultureel Centrum van West

enthousiaste man of vrouw

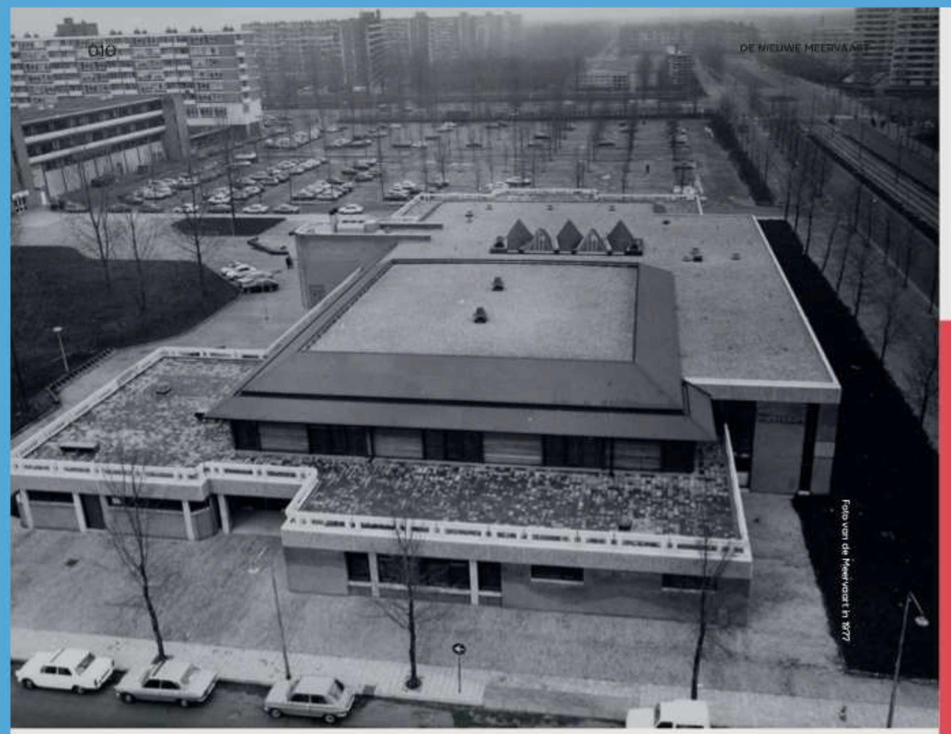

Foto van de Meervaart in 1977

1977-79

Bewoners kiezen met grote meerderheid voor de Meervaart

Een nieuw gebouw voor de Meervaart op een prominente plek in Nieuw-West is geen opwelling of prestigeproject van het stadsbestuur. De toekomst die Amsterdam, en in het bijzonder Nieuw-West , voor de boeg staat vraagt om een theater dat kan blijven mee-ontwikkelen. Het ligt geheel in lijn van de ontwikkelingen die het theater de aflopen 43 jaar heeft doorgemaakt.

Sinds haar ontstaan is de Meervaart nauw verbonden met de westelijke tuinsteden. Het ontleent er haar bestaansrecht aan, geeft kleur aan het stadsdeel en is een katalysator voor de culturele ontwikkeling van en de positieve beeldvorming over haar bewoners.

Nieuw-West is altijd een broedkamer geweest voor grootstedelijke ontwikkelingen. Het deel van Amsterdam dat als eerste kansen biedt en ons confronteert met de angsten en zorgen die verandering met zich meebrengt.

Sinds haar oprichting beschouwt de Meervaart theater als een levende kunstvorm die mee-ademt met de tijd. De kwaliteit en impact van een huis voor kunst en cultuur komen het best tot hun recht bij een directe interactie met de maatschappij. Dit deed en doet de Meervaart door voortdurend aan te haken bij recente ontwikkelingen en door het belichten van alle facetten van veranderingen, zowel de positieve als de lastige aspecten, op een serieuze én toegankelijke manier.

De Nieuwe Meervaart staat kortom geworteld in een rijke geschiedenis. Omdat de geschiedenis ons vertelt wat de toekomst ons geeft, leest u binnen dit boek in vier delen wat die geschiedenis behelst.

1. INTERVIEW MET MAX VAN DEN BERG DOOR CHRISTIAAN MOOIJ, 2017.
2. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
3. INTERVIEW MET MAX VAN DEN BERG DOOR CHRISTIAAN MOOIJ, 2017.
4. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
5. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
6. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.
7. JAARVERSLAG DE MEERVAART, 1977.

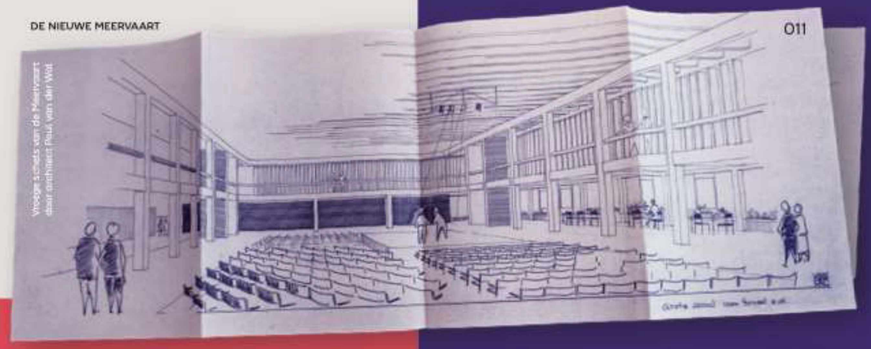

Vroege schets van de Meervaart door architect Paul van der Wal

Het huidige Nieuw-West is het gevolg van de voortgang die na de Twee Wereldoorlog werd ingezet en het grote optimisme dat er heerste. [1] Osdorp werd als één van de laatste tuinsteden gebouwd binnen het Algemeen Uitbreidingsplan (A.U.P.). De stad groeide en daarvoor moest het kenmerkende

een cultuurcentrum, de opkomst was, verbazingwekkend genoeg, groter dan bij een gemiddelde gemeenteraadsverkiezing. De laatste keuze won met een overgrote meerderheid. [4]

In 1977 opende het 'vrijetijdscentrum' voorzichtig haar deuren,

De algemene gang van zaken was: 'wil je uitgaan? wil je naar de cultuur? Dan moet je naar het centrum'. Daar wilde men verandering in brengen.

parkeerplaats. Max van den Berg, een van de oprichters van de Meervaart en destijds lid van de Communistische Partij Nederland (CPN): "De algemene gang van zaken was: 'wil je uitgaan? wil je naar de cultuur? Dan moet je naar het centrum. We hebben een mooie lijn 1 aangelegd, je stapt op de tram en je bent er.' De tuinsteden zijn slaapsteden: de mensen gingen overdag hard werken, naar huis, een halfuurtje tv kijken en naar bed. En voor de rest was het niets." Van den Berg wilde hier namens de CPN en samen met de PvdA (Henk Langenakker) en verschillende buurtwerkers verandering in brengen. [3]

In de oorspronkelijke plannen voor de wijk was een cultuurcentrum niet opgenomen. Maar in een referendum onder buurtbewoners werd daar in de jaren '70 met een grote meerderheid voor gekozen. De Nederlandse staat verkocht in die jaren haar aandelen Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken (tegenwoordig Tata Steel). Een deel van de opbrengst werd door de toenmalige cultuurminister Marga Klompé gereserveerd voor de ontplooiing van culturele initiatieven door de lokale bevolking op vier plekken in Nederland — zo ook voor de Westelijke Tuinsteden. Via een referendum werd de bevolking gevraagd hoe het budget van zes miljoen gulden moest worden besteed; aan een overdekte ijsbaan of

De tekorten in het eerste jaar drukten zwaar op de programmering en activiteiten. [6] Het bestuur maakte zich vooral zorgen over de verhouding tussen 'sociaal culturele activiteiten' en verhuur. Het hart van het centrum werd gevormd door deze activiteiten, maar de verhuur had in het eerste jaar nog de overhand. Het doel werd een verhouding van 60/40 tussen cultuur en verhuur. Het eerste succes, en de eerste echte openstelling, was de kunst 10-daagse in september 1977 met muziek, theater en film.

Een van de vrijwilligers na het organiseren van deze eerste manifestatie: "Als ik naar mijn hart te werk ga, zou ik hier dag en nacht bezig zijn." [7] Tussen oktober en december vonden de eerste voorstellingen plaats, in december opende de openbare bibliotheek. Uiteindelijk zegde de gemeenteraad iets meer dan de helft van de benodigde exploitatiekosten toe.

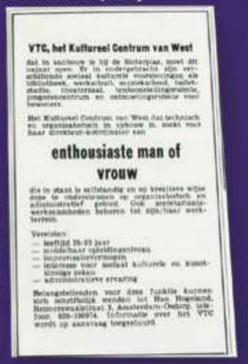

VTC, het Kulturoel Centrum van West

enthousiaste man of vrouw

In 1990 konden er in de Meervaart geen grote producties plaatsvinden door het ontbreken van een toneeltoren

1990-99

Gestript tot het skelet

De nieuwe Meervaart staat geworteld in een rijke geschiedenis. Omdat de geschiedenis ons vertelt wat de toekomst ons geeft, leest u binnen dit boek in vier delen wat die geschiedenis behelst. Lees hier deel twee over het succes en de turbulentie in de jaren '80.

In 1990 was de toneelaccommodatie van matige kwaliteit en konden er in de Meervaart geen grote producties plaatsvinden door het ontbreken van een toneeltoren. De Rijkscommissie van Advies voor de Bouw van Schouwburgen en Concertzalen [13] pleitte daarom voor een tweede theater in Osdorp. Een nieuw theater naast de al bestaande Meervaart. De commissie gaf aan dat het verbouwen van het bestaande theater ontoereikend zou zijn.

Een idee in lijn met de oorspronkelijke intenties van Cornelis van Eesteren: een plas met stadse, recreatieve voorzieningen – een plek die functioneel is en intensief gebruikt wordt door de stadsbewoners.

Het doel van het nieuwe theater was het verbinden van het Osdorpplein met de Sloterplas en uitbreiding van het plein zodat Osdorp de concurrentie met vergelijkbare centra in Amsterdam aan zou kunnen gaan. [14] Een idee dat in lijn ligt met de oorspronkelijke intenties van Cornelis van Eesteren: een plas met stadse, recreatieve voorzieningen – een plek die functioneel is en intensief gebruikt wordt door de stadsbewoners. Binnen het stadsdeel waren er echter al discussies over een verbouwing van de bestaande Meervaart.

De plannen voor een tweede theater gingen niet door maar de verbouwing van het toenmalige pand, waar al sinds 1983 voor werd gelobbyd, kreeg wel groen licht. De focus lag bij deze verbouwing op het uitbreiden van congresmogelijkheden, kantoorruimten en een vergroting en verbetering van de theateraccommodatie. [15] De oorspronkelijke Meervaart kende één theaterzaal met 450 stoelen. Het verbouwingsplan betrof een grote zaal met circa 650 stoelen en kleine zaal met circa 200 stoelen. Dit gaf meer ruimte om naast grote producties ook het kleine zaalcircuit te bedienen, dat bestaat uit meer experimentele voorstellingen en jonge makers. Deelraadvoorzitter Wim Velthuis voelde eigenlijk meer voor een ingrijpendere nieuwbouw: "Het is een kolere gebouw en dus denk ik wel eens: laten we er drie miljoen bij doen en het heel ding slopen." [16] Architectenbureau Zaanen Spanjers maakte een plan waarin het oude gebouw werd gestript tot het skelet en vervolgens naar een nieuw ontwerp werd opgebouwd. [17]

Ondanks de grootse toekomstplannen verkeerde de Meervaart op dat moment echter in een artistieke dip. De samenwerking met het Holland Festival en het Jazz Festival verdween. Toenmalig Hoofd Programmering René Veeman in 1994: "Ook nu nog hebben we festivals als Cinekid, het literatuur- en het bluesfestival en we brengen een Marokkaanse muziekserie, maar het is misschien vergeleken met vroeger allemaal wat minder spectaculair. Experimenteel theater kreeg bij ons vroeger wel kansen, nu nauwelijks meer." [18] Ook de deelraad oefende steeds meer druk uit op de programmering. Deelraadvoorzitter Wim Velthuis betreurde dat de aandacht voor experimenteel theater binnen de deelraad klein was: "Een instelling als de Meervaart moet naast het Theater van de Lach of André van Duijn andere theatergroepen stimuleren van het gebouw gebruik te maken. Als het alleen maar de commerciële kant opgaat met de Meervaart, kunnen we het complex beter aan Joop van de Ende verhuren." [19]

De toneeltoren in aanbouw in 1998.

In 1994 zorgde Pieter Erkelens als de nieuwe directeur voor een nieuw elan in de Meervaart. Toenmalig toneelmeester Jan Holsbergen vertelt: "Met Hogeland konden we het uitstekend vinden, we rookten met hem een jointje. Maar bij ons was wel het gezegde: als hij dood is nemen we geen nieuwe." [20] De Meervaart sloeg een nieuwe weg in met populaire producties voor een groot publiek en commerciële verhuur, zoals housefeesten – volgens sommigen een realistischere weg. Bij de programmering van het theater koos Erkelens voor een 70/30 beleid. Dit hield in dat 70 procent van de programmering marktgericht was en 30 procent experimenteel en vernieuwend. Met dit aanbod zouden zowel de buurtbewoner als anderen uit de stad en daarbuiten zich aangetrokken voelen tot de Meervaart. Erkelens: "Ik wil graag de richting uitgaan van totaaltheater; spektakel brengen". [21] Er werd alvast geanticipeerd op een nieuw gebouw met een toneeltoren die grote voorstellingen mogelijk zou maken (Han Hogeland had zich hier eerder sterk tegen verzet, omdat hij commerciële producties uit het theater wilde weren).

De Meervaart moest een voorhoedefunctie spelen, met als doel een gemêleerde zaal en kruisbestuiving tussen het oorspronkelijke en nieuwe publiek

In de geest van de jaren '90 bewandelde Erkelens een nieuwe weg van professionaliteit en beheersbaarheid. Dit betekende minder vrijwilligers, meer commerciële verhuur en een scheiding van verschillende bezoekersstormen. Met commerciële verhuur en grote producties werden in die tijd inkomsten gecreëerd waar 'leuke dingen' mee gedaan konden worden. [22] Van een multifunctioneel vrijetijdscentrum dat was ontsprongen uit de heersende sociaal-culturele visie van de jaren zeventig ontwikkelde de Meervaart zich tot een theater dat zich richtte op het grote publiek. Het Parool kopte in 1994: "De jacht op het grote publiek is geopend". Erkelens programmeerde naar eigen zeggen: "[...] voor de markt, of, als ik het mooi zeg: ik programmeer voor de mensen." [23] Daarnaast focuste hij zich op het aantrekken van nieuwe publieksgroepen door verhalen te vertellen die tot dan toe nog niet in het theater te zien waren. Volgens Erkelens moest de Meervaart hier een voorhoedefunctie in spelen, met als doel een gemêleerde zaal en kruisbestuiving tussen het oorspronkelijke en nieuwe publiek. [24]

Het verbouwingsplan van architect Kees Spanjers, die ook de Beurs van Berlage vernieuwde, werd uitgewerkt en goedgekeurd. In de zomer van 1998 startte de werkzaamheden. De Meervaart kreeg een tijdelijk onderkomen in de voormalige Schippersschool aan de Ookmeerweg. De activiteiten werden op een laag pitje gezet en er waren slechts enkele locatievoorstellingen mogelijk in een circustent. Het nieuwe gebouw kreeg een moderne façade, bestaand uit een zilverkleurige halve cilinder, trapeziumvormen en zwart baksteen. Binnen kwam er de grote zaal (Rode Zaal) met 800 stoelen, de kleine zaal (Blauwe Zaal) met 280 stoelen en ruimte voor de bibliotheek en muziekschool. Met deze aanpassingen werd de Meervaart één van de grootste theaters van Amsterdam, na Carré en het Muziektheater (Stopera). Architectenbureau Zaanen Spanjers: "[...] liever is het niet af, omdat het de gebruiker de gelegenheid moet geven er zijn eigen verhaal aan te verbinden. Er is een faciliteit geschapen, voor dromen en daden." [25]

in 1999 opende een nieuw gebouw voor de Meervaart haar deuren. Het was volgens het plan van Spanjers gebouwd op de fundamenten van het oude gebouw. Voor wie goed keek waren de contouren van de voormalige Meervaart nog zichtbaar. Met de opening was de tijd van het vrijetijdscentrum voorgoed voorbij. De programmering werd gefocust op theatercon-certen van o.a. Marco Borsato en Anouk, blues & jazz en totaaltheater waarin dans, muziek en circuselementen een centrale rol speelden. De ambitie van Erkelens: "Zoals de kerk vroeger in het midden van een samenleving stond, zo zou een cultureel centrum dat nu moeten doen. De Meervaart als culturele navel van de westelijke tuinsteden? Die pretentie moet je wel hebben, ja." [26]

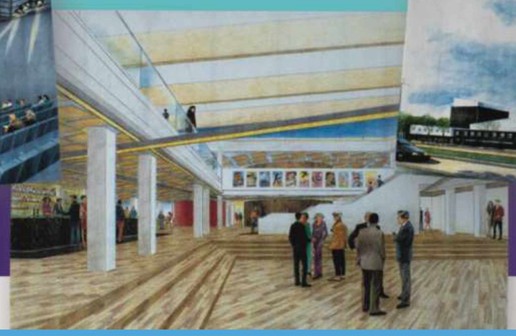

Artist impressions uit de nieuwbouwbrochure (1998).

13. DE RIJKSCOMMISSIE DIENT DE MINISTER PROVINCIES GEMEENTEN OF CULTUREEL INSTELLINGEN DESGEVRAAGD OF UIT EIGEN BEWEGING VAN ADVIES OVER PLANNEN TOT BOUW OF VERBOUW VAN SCHOUWBURGEN CONCERTZALEN EN MUSEA, EEN EN ANDER UIT ARTISTIEK, FINANCIEL EN TECHNISCH OOGPUNT

14. HET PAROOL TOENEMENDE BEHOEFT THEATER OSDORP," 21 DECEMBER 1990

15. HET PAROOL MEERVAART PAST ZICH BD DE BUURT AAN", 1 MEI 1991.

16. HET PAROOL 'DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND', 9 APRIL 1994.

17 HET PAROOL 'STADSGEZICHTEN: DE MEERVAART', 6 JULI 2011.

18. HET PAROOL 'DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND', 9 APRIL 1994.

19. HET PAROOL 'DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND', 9 APRIL 1994.

20 HET PAROOL 'DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND', 9 APRIL 1994.

21 HET PAROOL 'DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND', 9 APRIL 1994.

22. INTERVIEW MET BERT UBBENS DOOR ROBIN VERMEULEN, 9 NOVEMBER 2020.

23 TROUW, 'DE GETTOVORMING VOLTREKT ZICH IN HET KORTRIJK', 18 DECEMBER 1995.

24 TROUW, 'DE GETTOVORMING VOLTREKT ZICH IN HET KORTRIJK', 18 DECEMBER 1995.

25 HET PAROOL 'STADSGEZICHTEN: DE MEERVAART', 6 JULI 2011.

26. TROUW, 'IN AMSTERDAM WEST IS DE TONEELTOREN STRAKS HET BAKEN', 2 JULI 1998.

In 1990 konden er in de Meervaart geen grote producties plaatsvinden door het ontbreken van een toneeltoren

De toneeltoren in aanbouw in 1998.

een rijke
s vertelt wat
boek in vier
hier deel
de jaren '80.

ers maakte een
w werd gestript
naar een nieuw
[17]

nstplannen ver-
moment echter
nenwerking met
Jazz Festival
Programme-
"Ook nu nog
ekid, het litera-
n we brengen
rie, maar het is
vroeger allemaal
xperimenteel
er wel kansen,
ok de deel-
ruk uit op de
oorzitter Wim
andacht voor
en de deelraad
s de Meervaart
de Lach of
eatergroepen
gebruik te
de commerciële
art, kunnen we
van de Ende

Een idee in lijn met de oorspronkelijke intenties van Cornelis van Eesteren: een plas met stadse, recreatieve voorzieningen – een plek die functioneel is en intensief gebruikt wordt door de stadsbewoners.

In 1994 zorgde Pieter Erkelens als de nieuwe directeur voor een nieuw elan in de Meervaart. Toenmalig toneelmeester Jan Holsbergen vertelt: "Met Hogeland konden we het uitstekend vinden, we rookten met hem een jointje. Maar bij ons was wel het gezegde: als hij dood is nemen we geen nieuwe." [20] De Meervaart sloeg een nieuwe weg in met populaire producties voor een groot publiek en commerciële verhuur, zoals housefeesten – volgens sommigen een realistischere weg. Bij de programmering van het theater koos Erkelens voor een 70/30 beleid. Dit hield in dat 70 procent van de programmering marktgericht was en 30 procent experimenteel en vernieuwend. Met dit aanbod zouden zowel de buurtbewoner als anderen uit de stad en daarbuiten zich aangetrokken voelen tot de Meervaart. Erkelens: "Ik wil graag de richting uitgaan van totaaltheater; spektakel brengen". [21] Er werd alvast geanticipeerd op een nieuw gebouw met een toneeltoren die grote voorstellingen mogelijk zou maken (Han Hogeland had zich hier eerder sterk tegen verzet, omdat hij commerciële producties uit het theater wilde weren).

De Meervaart moest een voorhoedefunctie spelen, met als doel een gemêleerde zaal en kruisbestuiving tussen het oorspronkelijke en nieuwe publiek

In de geest van de jaren '90 bewandelde Erkelens een nieuwe weg van professionaliteit en beheersbaarheid. Dit betekende minder vrijwilligers, meer commerciële verhuur en een scheiding van verschillende bezoekersstormen. Met commerciële verhuur en grote producties werden in die tijd inkomsten gecreëerd waar 'leuke dingen' mee gedaan konden worden. [22] Van een multifunctioneel vrijetijdscentrum dat was ontsprongen uit de heersende sociaal-culturele visie van de jaren zeventig ontwikkelde de Meervaart zich tot een theater dat zich richtte op het grote publiek. Het Parool kopte in 1994: "De jacht op het grote publiek is geopend". Erkelens programmeerde naar eigen zeggen: "[...] voor de markt, of, als ik het mooi zeg: ik programmeer voor de mensen." [23] Daarnaast focuste hij zich op het aantrekken van nieuwe publieksgroepen door verhalen te vertellen die tot dan toe nog niet in het theater te zien waren. Volgens Erkelens moest de Meervaart hier een voorhoedefunctie in spelen, met als doel een gemêleerde zaal en kruisbestuiving tussen het oorspronkelijke en nieuwe publiek. [24]

Het verbouwingsplan van architect Kees Spanjers, die ook de Beurs van Berlage vernieuwde, werd uitgewerkt en goedgekeurd. In de zomer van 1998 startte de werkzaamheden. De Meervaart kreeg een tijdelijk onderkomen in de voormalige Schippersschool aan de Ookmeerweg. De activiteiten werden op een laag pitje gezet en er waren slechts enkele locatievoorstellingen mogelijk in een circustent. Het nieuwe gebouw kreeg een moderne façade, bestaand uit een zilverkleurige halve cilinder, trapeziumvormen en zwart baksteen. Binnen kwam er de grote zaal (Rode Zaal) met 800 stoelen, de kleine zaal (Blauwe Zaal) met 280 stoelen en ruimte voor de bibliotheek en muziekschool. Met deze aanpassingen werd de Meervaart één van de grootste theaters van Amsterdam, na Carré en het Muziektheater (Stopera). Architectenbureau Zaanen Spanjers: "[...] liever is het niet af, omdat het de gebruiker de gelegenheid moet geven er zijn eigen verhaal aan te verbinden. Er is een faciliteit geschapen, voor dromen en daden." [25]

in 1999 opende een nieuw gebouw voor de Meervaart haar deuren. Het was volgens het plan van Spanjers gebouwd op de fundamenten van het oude gebouw. Voor wie goed keek waren de contouren van de voormalige Meervaart nog zichtbaar. Met de opening was de tijd van het vrijetijdscentrum voorgoed voorbij. De programmering werd gefocust op theaterconcerten van o.a. Marco Borsato en Anouk, blues & jazz en totaaltheater waarin dans, muziek en circuselementen een centrale rol speelden. De ambitie van Erkelens: "Zoals de kerk vroeger in het midden van een samenleving stond, zo zou een cultureel centrum dat nu moeten doen. De Meervaart als culturele navel van de westelijke tuinsteden? Die pretentie moet je wel hebben, ja." [26]

Artist impressions uit de nieuwbouwbrochure (1998).

15. DE BIOSCOOPMISSE DENT DE MINISTER PROVINCIES GEMEENTEN OF CULTUREEL INSTELLINGEN DESGEVRAAGD OF UIT EIGEN BEWEGING TOT BOUW OF VERBOUW VAN SCHOUWBURGEN CONCERTZALEN EN MUSEA, FINANCIEL EN TECHNISCH EEN EN ANDER UIT ARTISTIEK OOGPUNT

14. HET PAROOL 'BOSCOMPISSE BEPLEIT TWEEDE THEATER OSDORP,' 21 DECEMBER 1990

15. HET PAROOL 'MEERVAART PAST ZICH BD DE BUURT AAN', 1 MEI 1991.

16. HET PAROOL 'DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND', 9 APRIL 1994

17 HET PAROOL 'STADSGEZICHTEN: DE MEERVAART', 6 JULI 2011.

18. HET PAROOL 'DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND', 9 APRIL 1994

19. HET PAROOL 'DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND', 9 APRIL 1994

20 HET PAROOL 'DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND', 9 APRIL 1994

21 HET PAROOL 'DE JACHT OP HET GROTE PUBLIEK IS GEOPEND', 9 APRIL 1994

22. INTERVIEW MET BERT LEBRESS DOOR ROBIN VERMEULEN, 9 NOVEMBER 2020.

23. TROUW, 'DE GEÏTTOVORMING VOLTREKT ZICH IN HET NOORDEN', 18 DECEMBER 1995

24. TROUW, 'DE GEÏTTOVORMING VOLTREKT ZICH IN HET NOORDEN', 18 DECEMBER 1995

25. HET PAROOL 'STADSGEZICHTEN: DE MEERVAART', 6 JULI 2011

26. TROUW, 'IN AMSTERDAM-WEST IS DE TONEELTOREN STRAKS HET BAKEN', 2 JULI 1998

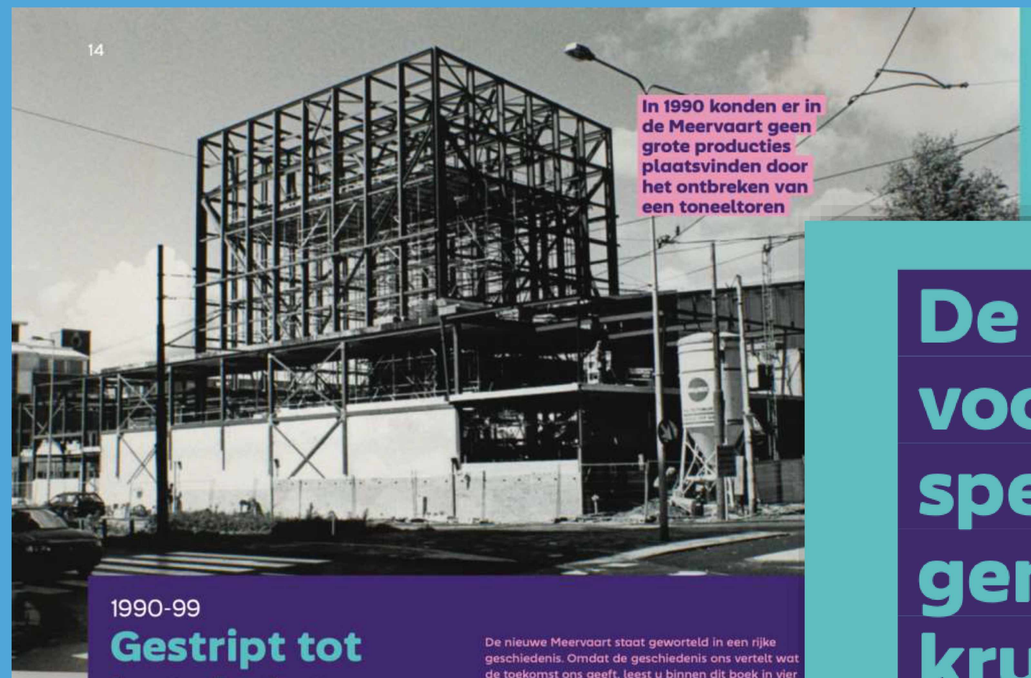

In 1990 konden er in de Meervaart geen grote producties plaatsvinden door het ontbreken van een toneeltoren

1990-99

Gestript tot het skelet

De nieuwe Meervaart staat geworteld in een rijke geschiedenis. Omdat de geschiedenis ons vertelt wat de toekomst ons geeft, leest u binnen dit boek in vier delen wat die geschiedenis behelst. Lees hier deel twee over het succes en de turbulentie in de jaren '80.

In 1990 was de toneelaccommodatie van matige kwaliteit en konden er in de Meervaart geen grote producties plaatsvinden door het ontbreken van een toneeltoren. De Rijkscommissie van Advies voor de Bouw van Schouwburgen en Concertzalen [13] pleitte daarom voor een tweede theater in Osdorp. Een nieuw theater naast de al bestaande Meervaart. De commissie gaf aan dat het verbouwen van het bestaande theater ontoereikend zou zijn.

Een idee in lijn met de oorspronkelijke intenties van Cornelis van Eesteren: een plas met stadse, recreatieve voorzieningen – een plek die functioneel is en intensief gebruikt wordt door de stadsbewoners.

Het doel van het nieuwe theater was het verbinden van het Osdorpplein met de Sloterplas en uitbreiding van het plein zodat Osdorp de concurrentie met vergelijkbare centra in Amsterdam aan zou kunnen gaan. [14] Een idee dat in lijn ligt met de oorspronkelijke intenties van Cornelis van Eesteren: een plas met stadse, recreatieve voorzieningen – een plek die functioneel is en intensief gebruikt wordt door de stadsbewoners. Binnen het stadsdeel waren er echter al discussies over een verbouwing van de bestaande Meervaart.

De plannen voor een tweede theater gingen niet door maar de verbouwing van het toenmalige pand, waar al sinds 1983 voor werd gelobbyd, kreeg wel groen licht. De focus lag bij deze verbouwing op het uitbreiden van congresmogelijkheden, kantoorruimten en een vergroting en verbetering van de theateraccommodatie. [15] De oorspronkelijke Meervaart kende één theaterzaal met 450 stoelen. Het verbouwingsplan betrof een grote zaal met circa 650 stoelen en kleine zaal met circa 200 stoelen. Dit gaf meer ruimte om naast grote producties ook het kleine zaalcircuit te bedienen, dat bestaat uit meer experimentele voorstellingen en jonge makers. Deelraadvoorzitter Wim Velthuis voelde eigenlijk meer voor een ingrijpendere nieuwbouw: "Het is een kolere gebouw en dus denk ik wel eens: laten we er drie miljoen bij doen en het heel ding slopen." [16] Architectenbureau Zaanen Spanjers maakte een plan waarin het oude gebouw werd gestript tot het skelet en vervolgens naar een nieuw ontwerp werd opgebouwd. [17]

Ondanks de grootse toekomstplannen verkeerde de Meervaart op dat moment echter in een artistieke dip. De samenwerking met het Holland Festival en het Jazz Festival verdween. Toenmalig Hoofd Programmering René Veeman in 1994: "Ook nu nog hebben we festivals als Cinekid, het literatuur- en het bluesfestival en we brengen een Marokkaanse muziekserie, maar het is misschien vergeleken met vroeger allemaal wat minder spectaculair. Experimenteel theater kreeg bij ons vroeger wel kansen, nu nauwelijks meer." [18] Ook de deelraad oefende steeds meer druk uit op de programmering. Deelraadvoorzitter Wim Velthuis betreurde dat de aandacht voor experimenteel theater binnen de deelraad klein was: "Een instelling als de Meervaart moet naast het Theater van de Lach of André van Duijn andere theatergroepen stimuleren van het gebouw gebruik te maken. Als het alleen maar de commerciële kant opgaat met de Meervaart, kunnen we het complex beter aan Joop van de Ende verhuren." [19]

In 1994 zorgde Pieter Erkelens als de nieuwe directeur voor een nieuw elan in de Meervaart. Toenmalig toneelmeester Jan Holsbergen vertelt: "Met Hogeland konden we het uitstekend vinden, we rookten met hem een jointje. Maar bij ons was wel het gezegde: als hij dood is ne-

"[...] voor de markt, of, als ik het mooi zeg: ik programmeer voor de mensen." [23] Daarnaast focuste hij zich op het aantrekken van nieuwe publieksgroepen door verhalen te vertellen die tot dan toe nog niet in het theater te zien waren. Volgens Erkelens moest de Meervaart hier een

Erkelens programmeerde naar eigen zeggen: ja." [26]

De Meervaart moest een voorhoedefunctie spelen, met als doel een gemêleerde zaal en kruisbestuiving tussen het oorspronkelijke en nieuwe publiek

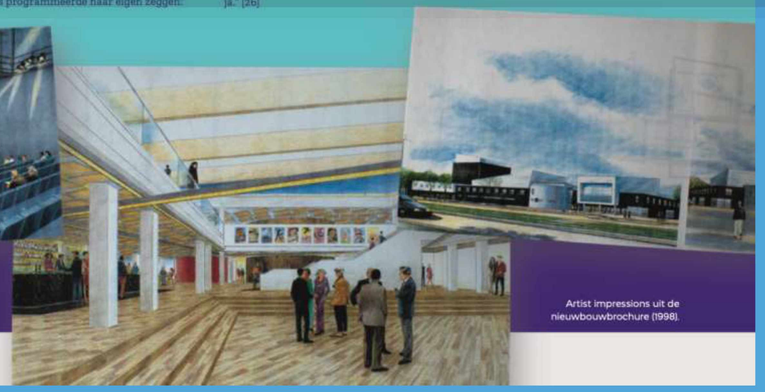

Artist impressions uit de nieuwbouwbrochure (1998).

De Meervaart

is ontstaan vanuit de gemeenschap

voortdurend meegegroeid

met grootstedelijke ontwikkelingen

qua programma , activiteiten

en gebouw

DE NIEUWE MEERVAART

Het allround theater als cultureel knooppunt van grootstedelijke vertellingen

Uitgangspunten

Theater is dé manier om tot nieuwe inzichten te komen, nieuwe ideeën op te doen en tot nieuwe perspectieven te komen. Wat wij laten zien, wat onze makers produceren en wat onze bezoekers ervaren leidt tot een continue interactie. Verhalen, achtergronden en culturen inspireren en verrijken elkaar.

We zoeken continu naar nieuwe verhalen en nieuwe manieren om die verhalen te vertellen. We creëren een plek waar mensen elkaar ontmoeten en waardoor nieuwe verhalen ontstaan.

Wij zijn de verbindende schakel tussen makers, artiesten en het publiek. We brengen mensen bij elkaar met verhalen die hen bindt. We helpen jonge mensen bij het ontdekken van hun talent en bieden hen een podium dat hen verbindt met een publiek.

DE NIEUWE MEERVAART

Als makersplek is de Meervaart de incubator voor huis-gezelschappen. Daarin organiseren we vernieuwing van buitenaf. Dat vraagt om passende en dynamische — op innovatie gerichte — faciliteiten.

AMSTERDAMS ANDALUSISCH ORKEST - ONZE MAKERS

De Meervaart is een ketenvoorziening voor amateurs, profesionals, nieuwe makers, jeugd en jongeren in passieve én actieve zin. Iedereen kan deelnemen aan het educatieve aanbod. We bieden een creatieve culturele ruimte en voorstellingen voor je kind(eren).

BREAK A LEG - MEERVAART STUDIO

MEERVAART STUDIO

MEERVAART JONG

MEERVAART STUDIO

MEERVAART JONG

De Meervaart is een trekker voor alle soorten publiek: van jong (talentontwikkeling, educatie en jeugd-programmering) tot en met oud en van traditionele Nederlanders tot en met nieuwe Nederlanders. We zijn succesvol als ons publiek niet naast, maar met elkaar aanwezig is.

Als makersplek is de Meervaart de incubator voor huis-gezelschappen. Daarin organiseren we vernieuwing van buitenaf. Dat vraagt om passende en dynamische — op innovatie gerichte — faciliteiten.

ICKFEST DOOR ICK AMSTERDAM - ONZE MAKERS

GEORGE & ERAN WORDEN RACISTEN - ONZE MAKERS

SYZYGY DOOR JAKOP AHLBOM COMPANY - ONZE MAKERS

MUZIEKALE EDUCATIE - AMSTERDAMS ANDALUSISCH ORKEST - ONZE MAKERS

De Meervaart is een ketenvoorziening voor amateurs, profesionals, nieuwe makers, jeugd en jongeren in passieve én actieve zin. Iedereen kan deelnemen aan het educatieve aanbod. We bieden een creatieve culturele ruimte en voorstellingen voor je kind(eren).

MEERVAART JONG

BREAK A LEG - MEERVAART STUDIO

MEERVAART STUDIO

MEERVAART JONG

MEERVAART STUDIO

MEERVAART JONG

De Meervaart is een trekker voor alle soorten publiek: van jong (talentontwikkeling, educatie en jeugd-programmering) tot en met oud en van traditionele Nederlanders tot en met nieuwe Nederlanders. We zijn succesvol als ons publiek niet naast, maar met elkaar aanwezig is.

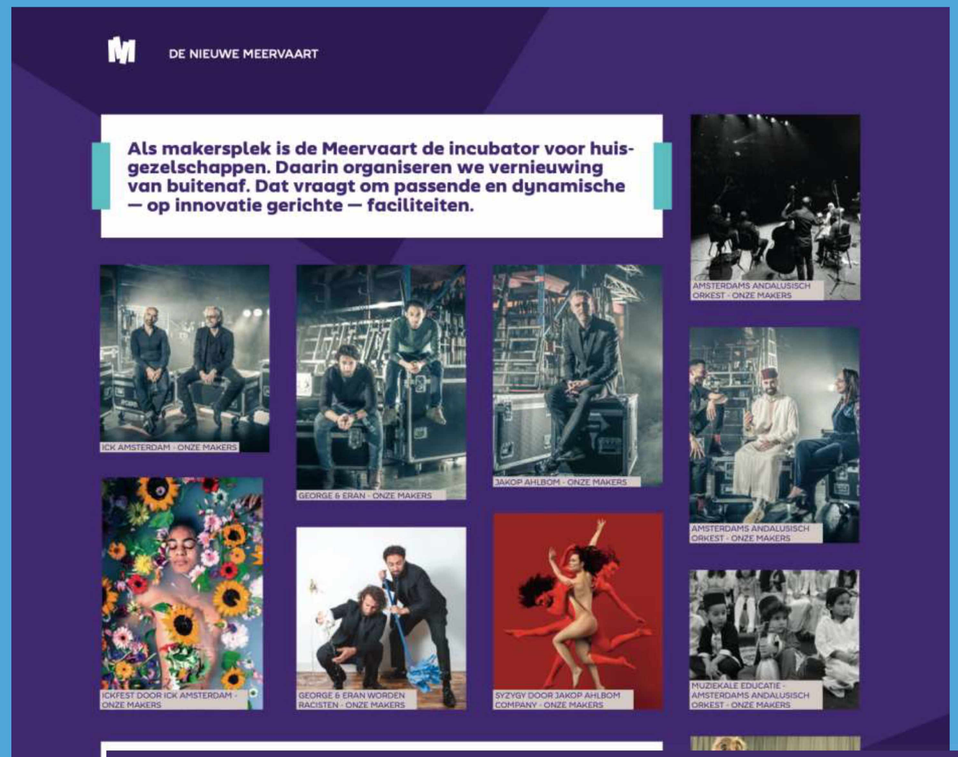

De Meervaart is een trekker voor alle soorten publiek: van jong (talentontwikkeling, educatie en jeugd-programmering) tot en met oud en van traditionele Nederlanders tot en met nieuwe Nederlanders. We zijn succesvol als ons publiek niet naast, maar met elkaar aanwezig is.

De limieten van het huidige gebouw

De Meervaart is hard aan een nieuwe accommodatie toe. In 1998 volstond het strippen tot op het skelet van de toenmalige Meervaart dat vervolgens als basis kon dienen voor de opbouw van het huidige gebouw. Dit kunstje kunnen we helaas niet herhalen voor de Nieuwe Meervaart. Niet alleen is het skelet inmiddels ongeschikt voor de toekomst ook het aantal beschikbare vierkante meters schiet te kort. Het vraagt ruimte om onze activiteiten te kunnen bundelen en een gebouw te realiseren dat kan meegroeien met de ontwikkelingen van Nieuw-West. Op de huidige locatie is geen plaats voor de kunst en cultuur van komende 50 jaar. En hoe succesvol de Meervaart nu ook is, doorgaan op de huidige voet is onmogelijk. Door de veranderde eisen aan theatertechniek, duurzaamheid en ons activiteitenprogramma zou dat neerkomen op een sterfhuis constructie. Al het mooie dat we hebben bereik zou te niet worden gedaan.

Het gebouw is nu een goed onderhouden decor. Wat we aan de voorkant laten zien is niet representatief voor de achterkant

Gelukkig ziet ons gebouw er nu van binnen nog goed uit. Daar zijn we trots op. Wij zijn ook van plan het tot aan de verhuizing zo goed mogelijk te onderhouden. Iedereen die nu in de Meervaart komt moet in een goed, aangenaam en veilig gebouw worden ontvangen. Dat geldt voor de medewerkers, artiesten, technici en zeker ook voor de bezoekers. Het gebouw is nu vooral een goed onderhouden decor. Wij kennen de tekortkomingen en besteden aandacht aan het noodzakelijke onderhoud. Wat we aan de voorkant laten zien is niet representatief voor de achterkant. Om de gestripte kern van het oorspronkelijke gebouw is in 1998 een zeer lichte straalconstructie geplaatst met daarin veel gipsmuren en wanden. Dit is zeer kwetsbaar, vraagt veel onderhoud en voldoet niet aan de eisen van de nabije toekomst. Het gebouw is feitelijk afgeschreven.

De voorstellingen die we willen presenteren om relevant te blijven voor Nieuw-West worden steeds groter en ingewikkelder. En daarmee worden ze ook zwaarder. Zelfs als we op het toneel één artiest zien staan hangt er boven en om hem of haar niet zelden de inhoud van een vrachtwagen aan techniek in de vorm van licht, decor of projectiemiddelen. De technische eisen die aan een theater worden gesteld veranderen continu en de Meervaart moet af en toe kunst en vliegwerk verrichten om aan de eisen te voldoen. Naar de huidige maatstaven is het podium van de Meervaart te klein. Bij producties in zowel de blauwe als rode zaal blijven soms decorstukken onaangebroken in de vrachtwagen. Het decor wordt af en toe kleiner opgesteld en achter de schermen zitten verkleedkisten, decorstukken, rekwisieten en een live band elkaar in de weg. Daarbij komt dat de hijsconstructies in de zalen te klein zijn en volgens de huidige maatstaven te licht zijn uitgevoerd. Dit alles kan alleen opgelost worden door beide theaterzalen geheel opnieuw op te bouwen.

In de meer dan drieënveertig jaar dat de Meervaart bestaat is zij voortdurend in ontwikkeling geweest. Het gebouw kende altijd meerdere functies en moest vaak woekeren met ruimte. Op het dak van het oorspronkelijke gebouw heeft zelfs jarenlang een loods gestaan in de vorm van een grote schooltas. Bij de oplevering van de huidige Meervaart lag de focus van de toenmalige directie op de Meervaart als locatie voor congressen en als uitvoerend theater. Dit betekende dat er voorstellingen werden ingekocht en vervolgens vertoond. De afgelopen vijftien jaar zijn we een grote rol gaan spelen in de ontwikkeling en het maken van voorstellingen.

onze omgeving en de stad compenseren. Inmiddels
diverse makers aan ons verbonden die kleine en gr
stellingen maken. Zij lopen steeds meer aan tegen
die ons huidige gebouw heeft. Dit varieert van mog
om te repeteren en monteren tot het inpassen van e
text-programmering. Recente voorbeelden zijn de s
stellingen 'Hoe ik talent voor het leven kreeg' en 'Jih
Liefde' die respectievelijk voor de montage moesten
naar het theater in Leeuwarden en voor de repetities
zich moest behelpen met een vergaderzaal.

**De eisen aan bouwconstructi
theatertechniek, activiteiten-
programma en duurzaamhei
vragen om een nieuw gebouw
een nieuwe locatie**

Naast het maken heeft medio 2005 kunsteducatie voor
deren en jongeren een belangrijk aandeel gekregen binn
de activiteiten van de Meervaart. Hier komen de artiest
cultuurliefhebbers van de toekomst samen. Zowel bij act
ten binnen schoolprogramma's als in de vrije tijd. Ze lere
én van elkaar, zorgen voor wederzijdse inspiratie en prof
van de expertise van de Meervaart. Ze stromen door naa
kunstvakopleidingen, gaan verder als autodidact of drag
veelzijdige cultuurervaringen mee als toekomstig publiek
Zij hebben veel instructieruimtes nodig voor een breed sc
aan kunstdisciplines. Nu zijn die verspreidt over het huidi
gebouw en het 200 meter verderop gelegen Talentenhuis.
Dit laatste is een oud schoolgebouw in een slechte staat da
de Meervaart deels van Ymere huurt. Het staat tevens op d
nominatie om te verdwijnen. De daar beschikbare studio's
worden gebruikt voor lessen, workshops en repetities. Ook
huisgezelschap ICK Amsterdam heeft er een eigen repetitie
ruimte die ontoereikend is. In de Nieuwe Meervaart moeten
alle ruimtes die nu verspreid zijn over verschillende locaties
verenigd worden. Alleen zo kunnen we de elders in dit boek
schreven noodzakelijke ambitie waarmaken om als Meervaa
een uniek cultureel knooppunt te zijn. Dan kunnen we effici-
enter werken, kosten besparen, anticiperen op de toekomst e
profiteren van ieders artistieke en culturele expertise. Het is
onontkoombaar om te bouwen op een nieuwe locatie.

Naast de eisen aan bouwconstructie, theatertechniek en activ
teitenprogramma vraagt de toekomst ook om aanpassingen o
het gebied van duurzaamheid. Met een nieuwe warmte-instal-
latie, zonnepanelen, duurzaam (bruis)water en het waar moge-
lijk gebruik van led-licht halen we het optimale uit het huidige
gebouw. Dit is echter ontoereikend als je kijkt naar wat de
klimaatopgave van ons vraagt. Momenteel heeft de Meervaart
een 3-sterren certificering als duurzaam gebouw. Daar zijn we
trots op maar de toekomst vraagt om het hoogste niveau van
Outstanding volgens de Breeam-NL certificeringsmethode.
Iets wat we met het huidige pand nooit kunnen realiseren.

Op het eerste oog leek bouwen of verbouwen op de huidige
locatie misschien een logische optie maar de praktijk wees
anders uit. Daarom zijn we blij met het raadsbesluit voor de
bouw van de Nieuwe Meervaart op een andere locatie. Voorop
staat dat dit dan wel een pand moet zijn dat past bij de Meer-
vaart, past bij Nieuw-West en organisch is geïntegreerd in de
omgeving.

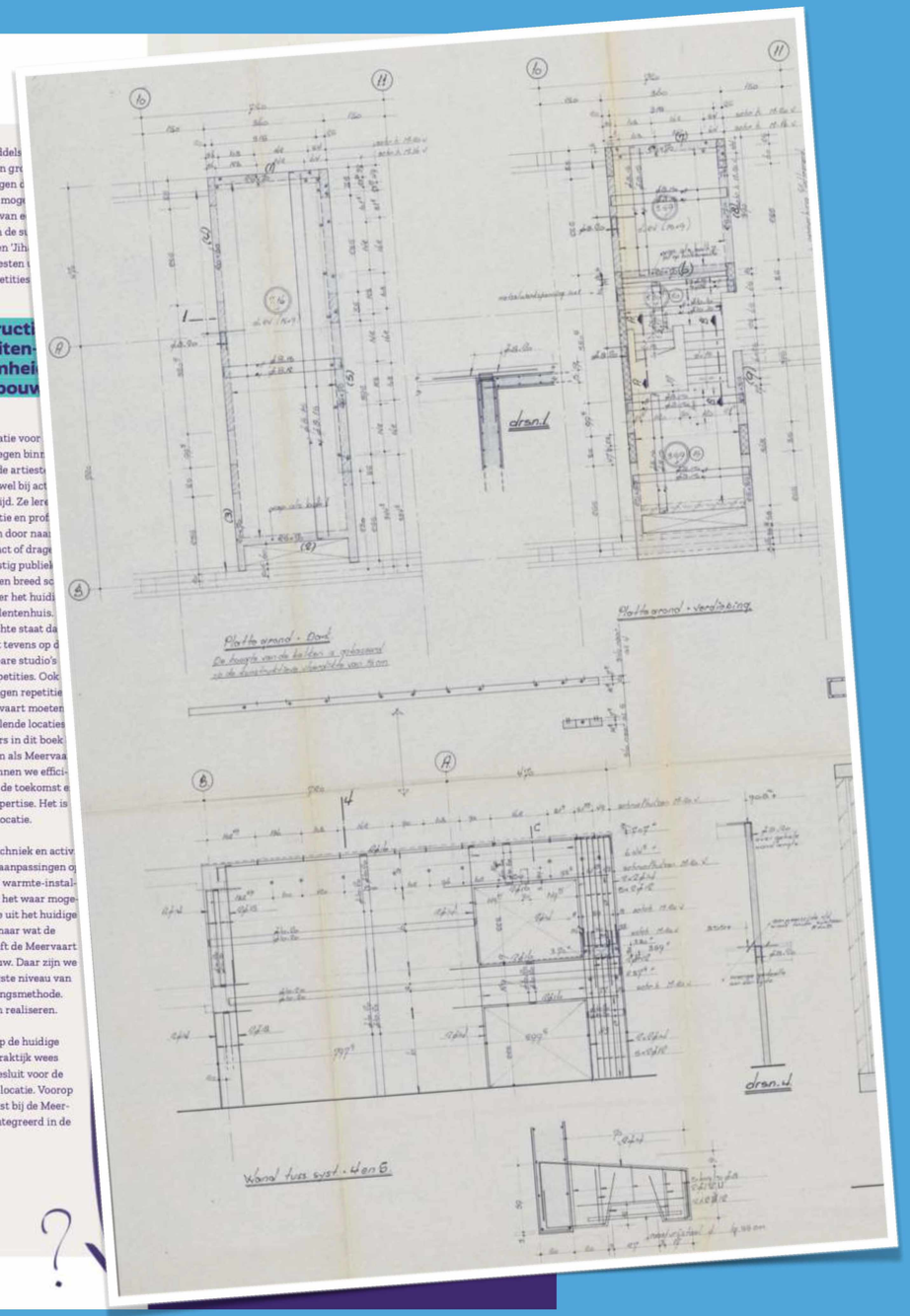

deVolkskrant

woensdag 1 november 2017 - 4 minuten lezen

Ja, Amsterdam is een wereldstad. Tijd om dat ook op het gebied van cultuur waar te maken, vindt Felix Rottenberg

Laat het maar aan Felix Rottenberg over om te dromen over het culturele aanbod in het Amsterdam van 2030. Als voorzitter van de Amsterdamse Kunstraad heeft hij zo zijn wensenlijstje - niet van hem persoonlijk, maar van, of beter, voor de stad.

Op één: een nieuw gebouw voor Theater de Meervaart. 'Een iconisch beeld, op hoge poten, als een reiger in of half over de Sloterplas. Zo'n plek waarvoor het geen probleem is om vanuit het centrum twintig minuten met de tram te reizen. Met een variabele programmering voor de burgers van Amsterdam-West, Nieuw-West, de randgemeenten en de binnenstad.'

Meer dan een iconische reiger

Een nieuw gebouw kan nooit losgezongen zijn van haar directe omgeving. Hoe mooi een Nieuwe Meervaart als [illegible] op hoge poten, als

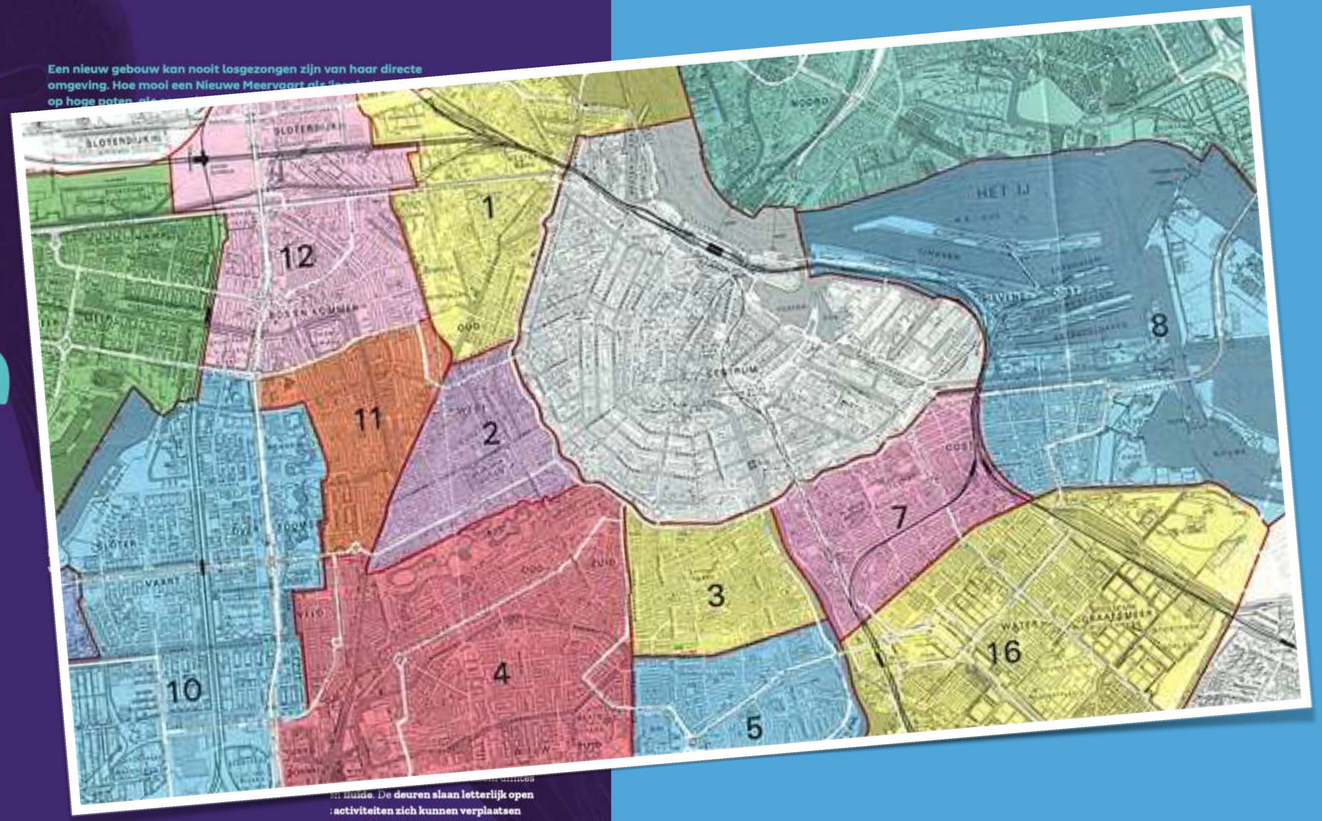

[illegible]. De **deuren slaan letterlijk open activiteiten zich kunnen verplaatsen de randen van gebouw, het dak en de na-mgeving**. De uitstraling en omvang van sbouw kan zich organisch verhouden tot ecte omgeving met water, bebouwing oen. Welke uitwerking dat straks krijgt t af van de **creativiteit** van de architect afstemming van de Meervaart en de ente. **Alleen dan krijgt Amsterdam een uw dat slaagt in zijn opzet, geliefd is mensen en past in de omgeving en bij w-West.**

Gemeente Amsterdam over gebiedsontwikkeling van Nieuw-West

een gebouw voor de herfst / winter

een gebouw voor de lente / zomer

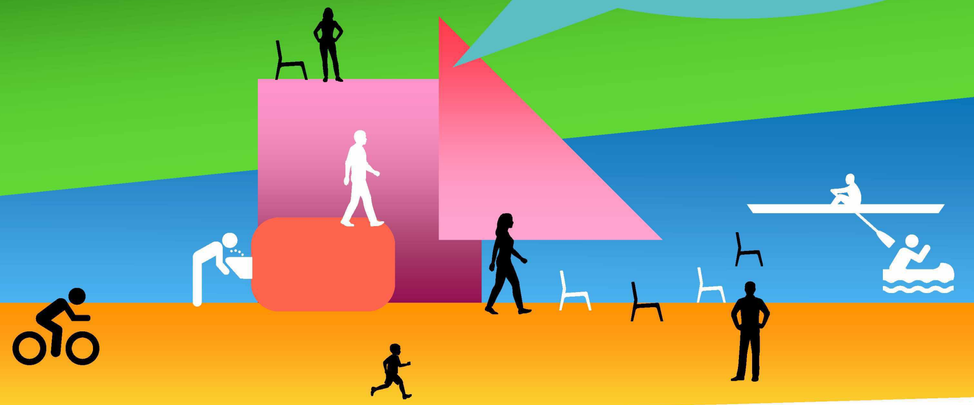

5 Inspiratiebronnen voor het gebouw

Het raadsbesluit met de voorkeurslocatie van het college heeft het één en ander losgemaakt. Elders benoemen we de misverstanden die het proces onnodig vertroebelen. Hier laten we vijf voorbeelden zien die ons inspireren voor de Nieuwe Meervaart.

In het huidige stadium staat er nog geen ontwerpschets op papier, is er geen architect in het vizier en zijn de exacte bouwvoorwaarden nog niet bepaald, maar we kunnen wel kijken naar wat er allemaal mogelijk is.

INSPIRATIEBRON

1. Een bos op het dak van het Depot van Boijmans Van Beuningen

In 2021 opent museum Boijmans haar depot. Het is een gebouw geplaatst in hart van een park. Door de organische ovale bolvorm en haar reflecterende wanden voegt het gebouw zich in haar omgeving. De natuur wordt niet alleen in het gebouw gespiegeld, het bepaalt ook de inrichting van het dak. Op deze verdieping komt een bos met een Grand Café met terras waar bezoekers kunnen genieten van het uitzicht over de stad.

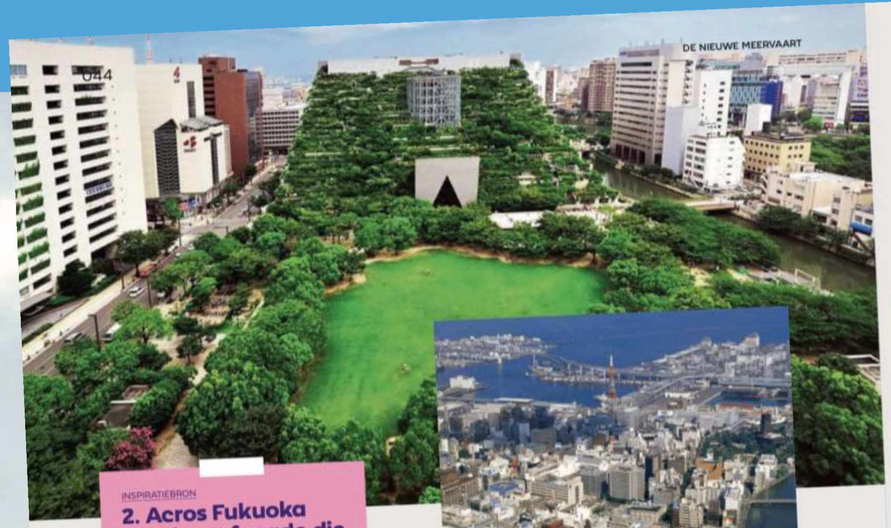

INSPIRATIEBRON

2. Acros Fukuoka met haar façade die met de seizoenen mee verandert

Dit terrassen-gebouw is ontworpen als een verlengstuk van het park dat er voor ligt. Als een groene heuvel markeert ze het centrum van de stad. Gebouwen als het Acros Fukuoka zijn niet alleen inspirerend omdat ze een new *urban landmark* zijn, maar ook omdat ze een rijk stedelijk ecosysteem vormen. Door de grote omvang en verscheidenheid aan beplanting kleurt de uitstraling van het gebouw mee met de seizoenen.

INSPIRATIEBRON

3. Beklim het dak van de opera van Oslo

Dit is een mooi voorbeeld van hoe een kade organisch kan overlopen in een gebouw. De schaal is natuurlijk onvergelijkbaar met onze ambities voor de Nieuwe Meervaart. Bovendien ambiëren wij groen boven steen. Maar het is inspirerend om te bedenken hoe je een verbinding kan leggen tussen boulevard en dak. Een gebouw als een openbare verblijfplaats met een wandelroute en een tribune voor optredens en uitzicht over de plas en op de sterren. Een locatie waar levendigheid is zowel in, op als om het gebouw.

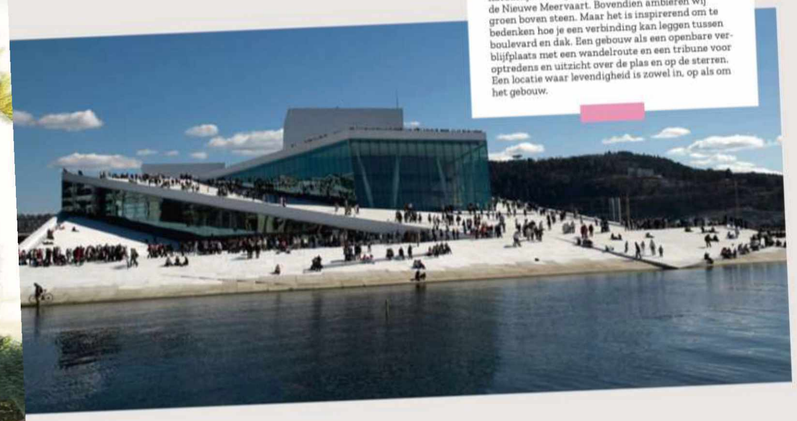

INSPIRATIEBRON

4. Het cultureel centrum van Bornova zonder voor- of achterkant

Dit ontwerp voor het cultureel centrum voor kinderen van de Turkse stad Bornova kent drie inspirerende elementen. Het laat zien dan je een gebouw kan maken met een natuurlijke glooiing die niet zou misstaan aan de Sloterplas. Ook hier is het onderscheid tussen straatniveau en dak fluïde. Maar bovenal toont het de mogelijkheid van een alzijdig gebouw. Een pand dat geen prominente voor- of achterkant kent en naar alle kanten een uitnodigende uitstraling heeft. Dat de architect deze kwaliteiten in één gebouw weet te verenigen toont wat de mogelijkheden zijn voor de Nieuwe Meervaart als een open toegankelijk gebouw dat past in de landschappelijke en grootstedelijke omgeving.

Hoe mooi is het als we elementen hiervan kunnen vertalen naar een Nieuwe Meervaart die zorgt voor meer groen aan de plas.

INSPIRATIEBRON

5. De combinatie van cultuur, architectuur en natuur bij het Moesgaard Museum

Het historisch museum in Højbjerg Denemarken komt letterlijk uit het groen naar boven. Haar architectuur verbindt cultuur en natuur. Het schuine dak van het museum biedt een geweldig uitzicht over de omgeving zonder er zelf een obstakel in te zijn. Het is opnieuw een voorbeeld van hoe een goed ontwerp bijdraagt aan de waarde van de openbare ruimte.

